

Kontinentpussel

Med kontinentpusslet kan eleverna upptäcka kontinentalplattorna. Prata vidare om hur kontinenternas rörelser påverkar livet på jorden. Hitta världens längsta bergskedja och Eldringen.

Förberedelser

Ladda ner Kontinentpussel.pdf. Pusslet är gjort för utskrift i A3 eller A4.

Skriv ut pusslet i så många ex du behöver. Klipp ut bitarna. Laminera eventuellt för att kunna återanvända.

Pusslet kan också läggas digitalt på www.nrm.se/kontinentpussel

Förslag på hur kontinentalpusslet kan användas

Följ instruktionerna i rutorna här nedanför och på nästa sida om du vill, eller gör egna övningar till pusslet.

1. Lägg pusslet

Låt eleverna lägga pusslet.

Det kan vara lite klurigt eftersom kartbilden är en annan än den vi i Europa är vana vid.

Fördelen är att det är lätt att se både eldringen (runt Stilla Havet) och Mittatlantiska ryggen.

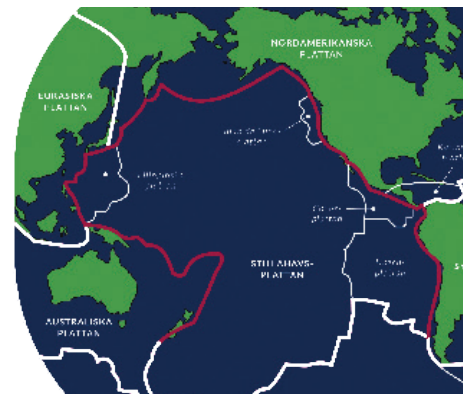

2. Eldringen

Eldringen (markerad med rött på kartan till höger) går längs med nästan hela pusselbiten som utgör Stilla Havet. Den är mer hästskoformad än rund.

Längs eldringen (4 000 mil) finns över 75% av jordens vulkaner, både utslocknade och aktiva. Ungefär 90% av jordens jordskalv och 80% av jordens större jordbävningar äger rum längs eldringen.

Nästan hälften av världens befolkning lever längs eldringen eller nära den. Några av världens största städer gränsar till den, Tokyo, Seoul, Los Angeles och Mexico City.

Fler förslag på nästa sida.

Fler förslag på övningar/samtalsämnen kring kontinentpuslet

3. Island

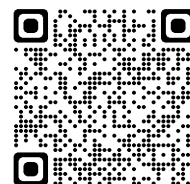
Island ligger mitt på gränsen mellan de Eurasiska och Nordamerikanska kontinentalplattorna. Gränsen går från det sydvästra hörnet av ön till det nordöstra. Längs gränsen finns Islands vulkaner.

De två kontinentalplattorna rör sig ifrån varandra med några centimeter per år. Området mellan två plattor kallas för en sprickzon.

Nästan alla sprickzoner finns på havsbotten. Island är ett av få ställen i världen där man kan se en sprickzon på land. På engelska Wikipedia kan man titta på bilder från Tingvalla nationalpark på Island, där sprickzonen syns.

Tingvallaområdet ligger mellan de båda plattorna och är ungefär 400 meter brett. Namnet Tingvalla kommer av att det var den första platsen där det Isländska Alltinget (motsvarande Sveriges Riksdag) samlades en gång om året från år 930. Sista gången Alltinget samlades på Tingvalla var 1798. Nu finns Alltinget i Islands huvudstad Reykjavik. Alltinget är världens äldsta existerande parlament.

Tingvalla nationalpark på engelska Wikipedia
<https://en.wikipedia.org/wiki/%C3%9Eingvellir>

4. Mittatlantiska ryggen

Mittatlantiska ryggen, eller Atlantiska centralryggen är cirka 20 000 km lång och 1 000 km bred. Den går tvärs genom Island och söderut mitt i Atlanten.

Mittatlantiska ryggen är resultatet av att fyra kontinentalplattor rör sig ifrån varandra med några centimeter per år. Det är de Nord- och Sydamerikanska plattorna som rör sig västerut och de Eurasiska och Afrikanska plattorna som rör sig österut.

Mittatlantiska ryggen är världens längsta bergskedja. Nästan hela ligger under havsytan, men de högsta topparna sticker upp som öar. Island är en del av bergskedjan. Ögruppen Azorerna (1 500 km utanför Portugals kust) är också toppar på Mittatlantiska ryggen. Andra toppar är öarna Ascension, Tristan de Cunha och Jan Mayen som ligger i södra Atlanten.

